

၁၉၄၈ ခုနှစ် ၊ အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေ

အက်ဥပဒေအမှတ် ၆၇

၁။ ဤအက်ဥပဒေကို ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ အဂတိလိုက်စားမှုတားမြစ်ရေး အက်ဥပဒေဟု ခေါ်တွင်စေရမည်။

၂။ ဤအက်ဥပဒေဆိုင်ရာကိစ္စများအလို့ငှါ -

“ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ” ဆိုသည်မှာ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၂၁ တွင် အကျုံးဝင်သည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကို ဆိုလိုသည့်အပြင် ပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများလည်း ပါဝင်သည်။

၃။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃၊ ၁၆၄ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၁၆၅ အရ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုစစ်ဆေးရာ၌ တရားခံသည်၊ တရားဥပဒေ နှင့်အညီ ရယူခံစားထိုက်သည့် အခကြေးငွေမှတစ်ပါး အခြား မည်သည့်လားလားဘာကိုဖြစ်စေ၊ သို့တည်းမဟုတ် အဘိုးတန်ပစ္စည်းကို ဖြစ်စေ၊ မိမိအတွက် သော်၎င်း၊ သူတစ်ပါးအတွက်သော်၎င်း၊ လက်ခံကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရယူကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်ခံရန် သဘောတူကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ရယူရန်အား ထုတ်ကြောင်း ထင်ရှားလျှင်၊ ထို တရားခံက ပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃ နှင့် ၁၆၄ တွင်ဖော်ပြသော ရည်ရွယ်ချက်၊ အကျိုးမြော်လင့်ချက် မိမိ၌ မရှိကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် ပုဒ်မ ၁၆၅ တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ အဘိုးစားနားမပေးဘဲ၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုက်တန်သော အဘိုးမပေးဘဲ ယင်းသို့ ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ကြောင်းကို ထင်ရှားအောင်မပြသနိုင်ပါက၊ ထိုတရားခံသည် ထိုလားလားဘာကို ယင်းသို့သော ရည်ရွယ်ချက်၊ အကျိုး မြော်လင့်ချက်နှင့် သို့တည်းမဟုတ် ထိုအဘိုးတန် ပစ္စည်းကို ယင်းသို့အဘိုးစားနားမပေးဘဲ၊ သို့တည်းမဟုတ် ထိုက်တန်သော အဘိုးမပေးဘဲ လက်ခံသည် သို့တည်း မဟုတ် ရယူသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် လက်ခံရန်သဘောတူသည်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရယူရန် အားထုတ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ သို့ရာတွင်အထက်ဆိုခဲ့သည့် လားလားဘာ၊ သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်းမှာ သေးနပ်လှသည့်အတွက် အဂတိလိုက်စားသည်ဟု အထောက်အထား မဖြစ်သင့်ကြောင်း တရားရုံးတော်က ထင်မြင်လျှင်၊ ထိုသို့မှတ်ယူ ခြင်းမပြုဘဲ နေနိုင်သည်။

၄။ (၁) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် မရိုးမဖြောင့်သောသဘောဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လိမ်လည် လှည့်ဖြား လိုသောသဘောဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အောက်ပါတစ်ခုခု ကိုပြုလုပ်လျှင် မိမိ၏အလုပ်ဝတ္တရားများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်အောင် အကျင့်ဖောက်ပြန်မှုကို ကျူးလွန်သည်မည်၏။

(က) မည်သူထံမှမဆို တရားဥပဒေနှင့်အညီ ရယူခံစားထိုက်သည့် အခကြေးငွေမှ တစ်ပါး အခြား မည်သည့်လားလားဘာကိုမဆို ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁ တွင်

ဖော်ပြထားသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သို့တည်း မဟုတ် အကျိုးမျှော်လင့်ချက်နှင့် မိမိအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါး အတွက်သော်လည်းကောင်း အမြဲတစေ လက်ခံလျှင် သို့တည်းမဟုတ် ယူလျှင်ဖြစ်စေ၊ လက်ခံရန် သဘောတူလျှင်ဖြစ်စေ၊ ရယူရန် အားထုတ် လျှင်ဖြစ်စေ၊ သို့တည်းမဟုတ်။

(ခ) မိမိဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ပြီး မှုခင်းအလုပ်အကိုင်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင် မည့်ဆဲဆဲ ဖြစ်သည့် မှုခင်းအလုပ်အကိုင်နှင့်ဖြစ်စေ၊ စပ်လျဉ်းသက်ဆိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့တည်းမဟုတ် စပ်လျဉ်း သက်ဆိုင် နေသူဖြစ်ကြောင်း၊ သို့တည်း မဟုတ် စပ်လျဉ်းသက် ဆိုင်ရန် အကြောင်း လက္ခဏာ ရှိသူ ဖြစ်ကြောင်း မိမိသိရှိရသူ တစ်ဦးတစ်ယောက် ထံမှသော်လည်းကောင်း၊ မိမိရာထူးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အလုပ်ဝတ္တရားများနှင့် ဖြစ်စေ၊ မိမိအထက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတစ် ဦးဦး ၏ ရာထူးနှင့် ဆိုင်သည့်အလုပ်ဝတ်တရား များနှင့်ဖြစ်စေ စပ်ရှက်ဆက်ဆံသူတစ်ဦး တစ်ယောက်ထံမှ သော် လည်းကောင်း၊ သို့စပ်ယှက်ဆက်ဆံသူနှင့် အကျိုးသက်ဆိုင် အမျိုး တော်စပ်သူ ဖြစ်ကြောင်း မိမိသိရှိရသူ တစ်ဦး တစ်ယောက်ထံမှ သော်လည်းကောင်း၊ အဖိုးတန်ပစ္စည်းကို အဖိုးစားနား တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲဖြစ်စေ၊ ထိုက်တန်သော အဖိုးမပေးဘဲဖြစ်စေ၊ မိမိအတွက် သော်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအတွက် သော်လည်းကောင်း အမြဲတစေ လက်ခံလျှင် သို့တည်းမဟုတ် ရယူလျှင်ဖြစ်စေ၊ လက်ခံရန်သဘောတူသည်ဖြစ်စေ၊ ရယူရန် အားထုတ်လျှင်ဖြစ်စေ သို့တည်း မဟုတ်

(ဂ) အဖိုးတန်ပစ္စည်း သို့တည်းမဟုတ် ငွေကြေးအကျိုးအမြတ်တစ်စုံတစ်ရာကို မရိုးမသား အဂတိလိုက်စားသော နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တရားဥပဒေနှင့် ဆန့်ကျင် သောနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် မိမိ၏အခြေအနေကို အလွဲ သုံးစားပြု၍ဖြစ်စေ၊ မိမိအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ သူတစ်ပါးအတွက် သော် လည်းကောင်းရယူလျှင်။

(ဃ) ထိုသူသည် အများပြည်သူတို့၏ အကျိုးကို ထိခိုက်အောင်လိမ့်လည်လျှင် သို့တည်းမဟုတ် ယုံမှတ်အပ်နှံသည့်ပြည်သူပိုင်ပစ္စည်းကို အလွဲသုံးစား ပြုလျှင်။

(၂) မည်သည့်ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းမဆို မိမိ၏အလုပ်ဝတ္တရားကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရာဇဝတ် အပြစ်ဒဏ်ထိုက် သင့် အောင် အကျင့်ဖောက်ပြန်မှုကို ကျူးလွန်လျှင် ခုနှစ်နှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်စီရင်ခြင်း ခံထိုက်စေမည့်ပြင် ထိုပြစ်မှုကိုကျူးလွန်ခြင်းအားဖြင့်တရားခံ ခံစားရရှိကြောင်းတွေ့ရှိရသည့် အကျိုးအမြတ် အားလုံးကို အစိုးရဥက္ကဋ္ဌတော်အဖြစ် သိမ်းယူခြင်းခံစေရမည်။

(၃) တစ်ဆက်တည်း အထက်ပုဒ်မငယ် (၂) အရသော်လည်းကောင်း၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃ သို့တည်းမဟုတ် ၁၆၅ အရသော်လည်းကောင်း ပြစ်ဒဏ်စီရင်ထိုက်သည့် ပြစ်မှုကို စစ်ဆေးစီရင်ရာတွင် တရားခံ၌ဖြစ်စေ၊ ၎င်း၏ကိုယ်စားအခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်၌ဖြစ်စေ၊ တရားခံ၏ ထင်ရှားသိရှိရသော ဝင်ငွေရလမ်းများနှင့် အဆမတန်သည့် ငွေကြေးအင်အား သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်းများကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်း သို့တည်းမဟုတ် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့ဘူးကြောင်း ထင်ရှားသောအခါ တရားခံက ထိုငွေကြေးအင်အား သို့တည်းမဟုတ်ပစ္စည်းများကိုတရားသဖြင့် ရရှိသည်ဟုသက်သေခံ ထင်ရှားအောင်မပြနိုင်လျှင်တရားရုံးတော်ကတရားခံသည် ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃ သို့တည်းမဟုတ် ၁၆၅ အရပြစ်မှုကို သော်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ အလုပ်ဝတ္တရားများ ဆောင်ရွက်ရာတွင်ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ် ထိုက်သင့်အောင် အကျင့် ဖောက်ပြန်မှုကို သော်လည်းကောင်း ကျူးလွန်သည်ဟု မှတ်ယူ ရမည့်အပြင် ထိုပြစ်မှုအတွက် တရားခံအား ပြစ်မှုထင်ရှားစီရင် ခြင်းမှာ အဆိုပါ မှတ်ယူချက်ကိုသာလျှင် အခြေပြုသည့် အကြောင်းမျှကြောင့် ပျက်ပြယ်ခြင်းမရှိစေရ။

၄ - ခ။(၁) အခြားတည်ဆဲ တရားဥပဒေတစ်ခုခုတွင် မည်သို့ပင်ပါရှိစေကာမူ၊ ရဲအရာရှိ တစ်ဦးဦးကဖြစ်စေ၊ တရားဥပဒေအရ ရဲအရာရှိအာဏာများ အပ်နှင်းခြင်းခံရသော အခြားအရာရှိ တစ်ဦးဦးကဖြစ်စေ၊ ဤအက်ဥပဒေအရ၊ မည်သူ့ကိုမဆို ဖမ်းဆီးခဲ့သော် အဆိုပါ အရာရှိသည် မိမိသင့်သည်ဟု ထင်မြင်လျှင် -

(က) ထိုဖမ်းဆီးခြင်းခံရသူနှင့် သို့တည်းမဟုတ် ထိုသူအပေါ်တွင် မှီခိုနေသူများနှင့် သို့တည်းမဟုတ် ထိုသူနှစ်မျိုးတို့ နှင့်သက်ဆိုင်သော ဘဏ်တစ်ခုခု ပိုင်ဆိုင်သည့် သို့တည်းမဟုတ် ကြီးကြပ်သည့် မည်သည့် စာအုပ် စာမှတ် စာတမ်းမဆို စစ်ဆေးကြည့်ရှု နိုင်သည် သို့တည်းမဟုတ်၊

(ခ) ဘဏ်၏စာရင်းစာအုပ်များ၊ လိုအပ်သော ကောက်နုတ်ချက်များ၏ မိတ္တူမှန်ကို ပေးရန်သော်လည်း ကောင်း၊ ထိုဖမ်းဆီးခြင်းခံရသူ၏ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသူအပေါ် မှီခို နေထိုင်သူများ၏ သို့တည်းမဟုတ် ထိုသူနှစ်မျိုးတို့၏ ငွေစာရင်း၊ ပစ္စည်းစာရင်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သိရှိသမျှ အကြောင်းအရာ များကို ပေးရန်သော်လည်းကောင်း ဘဏ်၏ မန်နေဂျာအား သို့တည်းမဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်အား ညွှန်ကြားနိုင်သည်။ သို့တည်းမဟုတ်၊

(ဂ) ထိုဖမ်းဆီးခြင်းခံရသူ၏ အမည်နှင့်ထားရှိသော ငွေများကို သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်းများကို သို့တည်း မဟုတ် ထိုသူအပေါ်တွင် မှီခိုနေသူများ၏ အမည်နှင့် ထားရှိသော ငွေများကို သို့တည်းမဟုတ် ပစ္စည်းများကို အမိန့်မရဘဲ ထုတ်ပေးခြင်း၊ အမည်လွှဲပြောင်းခြင်း မပြုရန်၊ ဘဏ်မန်နေဂျာအား သို့တည်းမဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်အားတားမြစ်နိုင်သည်။

ရှင်းလင်းချက် ။ “ ဘဏ် ” ဆိုသည့်စကားနှင့် “ မိတ္တူမှန် ” (Certified Copy) ဆိုသည့်စကားရပ်၏ အဓိပ္ပာယ်သည် ဘဏ်နှင့် ဆိုင်သော စာအုပ်များသက်သေခံချက် အက်ဥပဒေ(The Banker's Books Evidence Act)တွင် အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်း ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်။

(၂) ဘဏ်၏မန်နေဂျာသည် သို့တည်းမဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်သည် ဘဏ်ပိုင်ဆိုင်သည့် သို့တည်းမဟုတ် ကြီးကြပ်သည့်စာရင်း၊ စာအုပ်၊ စာမှတ်စာတမ်းများကို စစ်ဆေး ကြည့်ရှုခွင့်ပြုရန်ဖြစ်စေ၊ ဤပုဒ်မအရထုတ်သော ညွှန်ကြားချက်ကို လိုက်နာရန် ဖြစ်စေ ပျက်ကွက်လျှင် သို့တည်းမဟုတ် ငြင်းဆိုလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဤပုဒ်မ အရ တားမြစ်ချက်ကို မနာခံလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သုံးနှစ်ထိ ထောင်ဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ငွေဒဏ်ဖြစ်စေ၊ ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးဖြစ်စေ၊ စီရင်ခြင်းခံထိုက်စေ ရမည်။ (အက်ဥပဒေ အမှတ် ၁၆/၁၉၅၉ ဖြင့် ပြင်ဆင်ထားပါသည်)

၅။ (၁) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည်၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာထုတ်ပြန်ကျေညာ၍ ဤအက်ဥပဒေအရ ပြစ်မှု များနှင့် ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃၊ ၁၆၄နှင့် ၁၆၅ အရ ပြစ်မှုများကို စစ်ဆေးစီရင်ရန် အထူးတရား သူကြီးများ ခန့်ထားနိုင်သည့်ပြင်၊ ထိုတရားသူကြီးများ ရုံးထိုင်ရမည့်နေရာကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ရုံးထိုင်ရန် နေရာ သတ်မှတ်သည့်အမိန့် ထုတ်ဆင့်ခြင်းမရှိလျှင်၊ အထူးတရားသူကြီးသည် မိမိကိုယ်တိုင်သတ်မှတ်သည့် နေရာတွင် ရုံးထိုင်နိုင်သည်။

(၂) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံတော်အတွင်းရှိ မည်သည့်တရားရုံးတွင်မဆို၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁၊ ၁၆၂၊ ၁၆၃၊ ၁၆၄ နှင့် ၁၆၅အရ၊ မပြီးမပြတ်ရှိနေသော အမှုအားလုံးကို မိမိသတ်မှတ်သည့် အထူးတရားသူကြီးရုံးသို့ လွှဲပြောင်းရမည်ဟု အထူးအမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ် သာမန်အမိန့်ဖြင့်ဆင့်ဆိုနိုင်သည်။

(၃) ထိုအထူးတရားသူကြီးမှာ စက်ရှင်တရားသူကြီးအဖြစ် အမှုထမ်းရွက်၍ စက်ရှင် တရားသူကြီး၏ အာဏာ များကို အနည်းဆုံးတစ်နှစ်မျှဆောင်ရွက်ခဲ့ဘူးသူသော်၎င်း၊ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၃၀ အရ၊ အထူး အာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရသော ပဌမတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၊ သို့တည်းမဟုတ် ခရိုင်ရာဇဝတ် တရားသူကြီး၏ အာဏာများကို အနည်းဆုံးတစ်နှစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ဘူးသော်၎င်း ဖြစ်ရမည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံတော်သမ္မတက အမိန့်စာဖြင့် သီးခြားဖော်ပြသည့် နယ်များတွင်၊ ပဌမတန်းအာဏာရ ရာဇဝတ်တရားသူကြီး၏ အာဏာများကို၊ အနည်းဆုံး တစ်နှစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ဘူးသူအား အထူးတရားသူကြီး အဖြစ် ခန့်ထား နိုင်သည်။

- (၄) ဤကိစ္စအလို့ငှါ၊ နိုင်ငံတော်သမတ၏ ညွှန်ကြားချက်မရှိလျှင်၊ ဤအက်ဥပဒေတွင် ဖော်ပြထားသည့် ပြစ်မှုအသီးသီးကို ကျူးလွန်ရာနယ်နိမိတ်အတွင်း စီရင်ပိုင်ခွင့်အာဏာ အရ၊ တရားရုံးက စစ်ကြောစီရင်ရမည်။
- (၅) ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၅၂၆ အရ၊ တရားလွှတ်တော်သို့ လျှောက်ထားရာတွင် ဤအက်ဥပဒေ အရ ခန့်ထားသည့်အထူးတရားသူကြီးရုံးတွင် စစ်ဆေးလျက်ရှိသော ရာဇဝတ်မှုကို ထိုအထူး တရားသူကြီးထံ မှ လွှဲပြောင်းသင့်သည်ဟု တရားလွှတ်တော်က ထင်မြင်သဘောရှိလျှင်၊ တရားလွှတ်တော်က ထိုသို့လွှဲပြောင်းရန် ကိစ္စအလို့ငှါ၊ နိုင်ငံတော် သမ္မတထံ အစီရင်ခံရမည်။ ထိုအခါ နိုင်ငံတော်သမတသည် အခြားအထူး တရားသူကြီးတဦးကို ခန့်၍၊ ထိုတရားသူကြီးထံသို့ ထိုအမှုကို လွှဲပြောင်းပေးရမည်။
- (၆) ဤအက်ဥပဒေအရ၊ ခန့်ထားသော အထူးတရားသူကြီး၏ စီရင်သောအမိန့်ကို ပြစ်မှုထင်ရှား စီရင်ခြင်း ခံရသောသူသည် တရားလွှတ်တော်သို့အယူခံ ဝင်နိုင်သည်။
- (၇) ဤအက်ဥပဒေအရ ခန့်ထားသည့် အထူးတရားသူကြီး၏ စစ်ဆေးမှုအရပ်ရပ်ကို တရားလွှတ်တော် က ပြန်လည်စစ်ကြောနိုင်သည်။ ရာဇဝတ်ကျင့်ထုံး ဥပဒေပုဒ်မ ၄၃၅ မှ ၄၄၂ ထိပါရှိသော ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည် ဤပြန်လည်စစ်ကြောမှုများနှင့် သက်ဆိုင် စေရမည်။

၆။ ဤအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၄၊ ပုဒ်မငယ် (၂) အရ၊ ပြစ်ဒဏ်ထိုက်သင့်သည့် ပြစ်မှုတစ်ခုတရာကို ကျူးလွန်သည် ဟုစွပ်စွဲခြင်းခံရသော ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတဦးတယောက်ကို အောက်ပါ အခွင့်အမိန့် ကြိုတင်မရရှိဘဲ အရေးယူ ပိုင်ခွင့်မရှိစေရ။

- (က) ပြည်ထောင်စုအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ သို့တည်းမဟုတ် ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများနှင့် သက်ဆိုင်လျှင်၊ နိုင်ငံတော်သမတ၏အခွင့်အမိန့်၊ သို့တည်းမဟုတ်
- (ခ) အခြားမည်သည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းနှင့်မဆို သက်ဆိုင်လျှင်၊ ထိုပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအား၊ ၎င်း၏ ရာထူး၌ခန့်ထားပိုင်ခွင့်၊ သို့တည်းမဟုတ် ရာထူးမှ ထုတ်ပယ် နိုင်ခွင့်ရှိသည့် အာဏာပိုင်၏ အခွင့်အမိန့်။